

İslamiyet'in Doğuşu ve Değişim - 1

Kazanım Ders Notu - 7

» İslamiyet'in Doğuşu ve Yayılışı

- İslamiyet'ten önce Arap Yarımadası'nda **çeşitli devletler kurulmuş olsa da siyasi birlik sağlanamamıştı**. İnsanlar kabileler halinde yaşıyor, kabileler arasında kan davalarına bağlı savaşlar yapıyordu. İnsanlar kendi yaptıkları putlara tapıyor, kadınlar ve kız çocuklarına değer verilmiyordu. Bu döneme **"Cahiliye Dönemi"** denilmektedir.
- Bu kötü gidişe dur diyecek kutlu kişi Hz. Muhammed, 571 yılında Mekke'de dünyaya geldi.

Hz. Muhammed;

- ✓ Anne ve babasını kaybedince dedesi ve amcası tarafından büyütüldü.
- ✓ Gençliğinde dürüstlüğü ve güvenilirliği ile herkesin sevgisini kazanmıştır. Bundan dolayı kendisine El-Emin (Güvenilir) lakabı verilmiştir.
- ✓ Mekke'nin ileri gelenleri tarafından Hz. Muhammed'in de aralarında bulunduğu **"Hilfu'l-Fudûl"** (Erdemliler Topluluğu) adı verilen bir topluluk oluşturuldu. Bu topluluk Mekke'de zulme uğramış mazlumlara yardım etmiş ve zalimlerle mücadele etmiştir.
- ✓ Hz. Muhammed, putlara inanmıyor ve bunun yanlış olduğunu dile getiriyordu.
- ✓ Hira Mağarası'nda iken 610 yılında ilk vahiy geldi.
- Hz. Muhammed'e peygamberlik geldikten sonra İslamiyet'e karşı olan Mekkeliler, bu yeni dinin yayılmasına tepki gösterdiler. Müslümanlara baskı ve şiddet uygulamaya başladılar.
- Mekkelilerin baskısı artınca 622 yılında Medinelilerin davetiyle Hz. Muhammed ve bazı Müslümanlar, Medine'ye göç etmiştir. İslam tarihinde bu olaya **hicret** adı verilmiştir.

- Hz. Muhammed, hicretten sonra Medine'de Müslüman, Yahudi ve putperestleri bir araya getirerek **Medine Sözleşmesi**'ni yaptı. **Bu sözleşmeye göre;**
 - Müslüman ve Yahudiler barış içerisinde yaşayacaklardır.
 - Medine'nin savunması hep birlikte yapılacaktır.
 - Yahudiler dinlerini serbestçe yaşayacaklardır.
 - Müslümanlar ve Yahudiler, başka bir topluluk ile anlaşmazlık yaşarlarsa birbirlerinin yanında yer alacaklardır.
 - Yahudiler ve Müslümanlar arasındaki anlaşmazlıklarda Hz. Muhammed hakem olarak kabul edilecektir.

■ Hz. Muhammed Dönemi'nde yaşanan diğer önemli gelişmeler şunlardır;

Bedir Savaşı (624)

Mekkelilerle Müslümanlar arasındaki ilk savaştır. Savaşı Müslümanlar kazandı. Esir düşen Mekkeli müşriklerden okuma yazma bilenler, on Müslümana okuma yazma öğretmeleri şartıyla serbest bırakıldı. Bu durum **eğitime** verilen önemi kanıtlar.

Uhud Savaşı (625)

Mekkelilerle yapılan bu savaşı Müslümanlar kaybetti.

Hendek Savaşı (627)

Mekkelilerin yaptığı saldırı geri püskürtüldü.

Hudeybiye Barışı (628)

Mekkeliler, Müslümanları hukuken tanımış oldular.

Mekke'nin Fethi (630)

Kâbe, Müslümanların eline geçti ve putlardan temizlendi.

- Hz. Muhammed son haccında Müslümanlara **"Veda Hutbesi"** ile seslenmiştir. Bu hutbede cahiliye adetlerinin kaldırıldığını açık bir şekilde söylemiştir. Veda Hutbesi'nden sonra vefat etmiştir (632).

İslamiyet'in Doğuşu ve Değişim - 2

Kazanım Ders Notu - 7

» Dört Halife Dönemi (632 - 661)

Hz. Muhammed'in vefatından sonra Dört Halife Dönemi başlamıştır. Dört halife, Müslümanların ileri gelenlerinin seçimiyle belirlenmiştir.

Hz. Ebubekir Dönemi (632 - 634)

- Peygamberimizden sonra yönetime gelen ilk halifedir.
- Hz. Muhammed'in vefatından sonra ortaya çıkan yalancı peygamberleri ortadan kaldırmıştır.
- Savaşlarda pek çok hafızın şehit olması nedeniyle **Kur'an-ı Kerim'i kitap hâline getirmiştir.**

Hz. Ömer Dönemi

- Kudüs, Suriye, Filistin ve İran bu dönemde fethedilmiştir.
- Hicreti başlangıç kabul eden **hicri takvim bu dönemde hazırlanmıştır.**
- Sınırların genişlemesiyle siyasi, hukuki ve sosyal alanlarda düzenlemeler yapılmıştır.

Hz. Osman Dönemi

- İslam donanması kurularak Kıbrıs Adası fethedilmiştir.
- **Kur'an-ı Kerim, bu dönemde çoğaltıldı** ve dünyanın bazı önemli başkentlerine gönderilmiştir.

Hz. Ali Dönemi

- **Müslümanlar arasında ayrılıklar başlamış**, bu nedenle fetihler durmuştur.
- İslam Devleti'nin merkezi Medine'den Kufe'ye taşınmıştır.

Hz. Ali'nin şehit edilmesiyle Dört Halife Dönemi sona ermiştir. Dört Halife Dönemi'nden sonra Şam'da kurulan Emevi Devleti'nin hükümdarı olan Muaviye'nin, oğlu Yezid'i veliaht tayin etmesi ile halifelik saltanata dönüşmüştür.

» Emeviler Dönemi (661-750)

- Dört Halife Dönemi'nden sonra merkezi Şam olmak üzere Emevi Devleti kuruldu.

Bu dönemde;

- Halifelik, babadan oğula geçerek saltanat haline dönüştü.
- Cebeli Tarık Boğazı geçilerek İspanya fethedildi.

- **Emeviler** askeri ve siyasi açıdan İslamiyet'in sınırlarını genişletmiş olsa da **uyguladıkları aşırı milliyetçi ve ayrımcı tutum yüzünden** Türkler başta olmak üzere birçok milletin İslamiyet'i kabul etmemesine neden olmuştur.

- Emevilerin Arap olmayan Müslümanlara karşı uyguladıkları bu ırkçı yaklaşım İslamiyet'in yayılışını yavaşlatırken Emevi iktidarının da yıkılışını hızlandırdı.

- Emevi Devleti yıkıldıktan sonra İspanya'da Endülüs Emevi Devleti kuruldu (756-1031).

- Endülüs Emevileri Avrupa'yı eğitim, bilim ve teknoloji alanlarında etkiledi.

» Abbasiler Dönemi (750-1258)

- Emevi hanedanlığına son veren Abbasiler, Bağdat merkezli bir devlet kurdular.

Bu dönemde;

- Emevilerin ırkçı tutumlarından vazgeçildi.
- Bilim ve sanat alanında büyük ilerlemeler sağlandı.

- **Abbasiler**, Emevilerin izlediği milliyetçi politikanın tam tersine hoşgörü ve herkese eşit yaklaşan bir politika izlediler.

- Abbasilerin hoşgörü tutumu, Türklerin ve birçok milletin İslamiyet'i kabul etmelerini sağladı.

- Abbasiler, 751'de Talas Savaşı'nda Türklerle ittifak yaparak Çinlileri mağlup etti. Bu dönemden sonra Türklerin İslamiyet'e girmesi hızlandı.

- Abbasiler Dönemi'nde Türklere devlet içinde bazı görevler verildi. Türkler için Bağdat'ın kuzeyinde Samarra şehri kuruldu.

- Abbasiler, 1258 yılında İlhanlılar tarafından yıkıldı.